

פיגל בקומץ ולא בלבונה, בלבונה ולא בקומץ, רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת. וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר, והקטרת אחד מהם הוא חצי מתיר. ומודים חכמים לרבי מאיר במנחת חוטא ובמנחת קנאות, שאם פיגל בקומץ שהוא פיגול וחייבין עליו כרת, שהקומץ הוא המתיר.

שחט אחד מן הכבשים לאכול ב' חלות למחר, הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול ב' סדרים למחר, רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת. וחכמים אומרים, אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר. שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר, לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים.

אמר רב, המחלוקת בין חכמים לרבי מאיר היא כשנתן את הקומץ בשתיקה, ולא חשב בו מחשבת פיגול, ואחר כך את הלבונה במחשבה. אבל אם נתן את הקומץ במחשבת פיגול ואחר כך נתן את הלבונה בשתיקה הוא מפגל לדברי הכל פיגול, שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה. ושמואל אמר עדיין הוא מחלוקת.

בד"א בקמיצה מתן כלי והילוך רבא אמר את דברי רב, ורב אחא בר רב הונא הקשה לו ממה ששנינו בברייתא, במה דברים אמורים, שמחשבת פיגול בעבודת הקומץ מפגלת? בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך, שאין בלבונה עבודה דומה והקומץ הוא המתיר כולו. אבל אם בא להקטרה ונתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה, או את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה, רבי מאיר אומר פיגול וחייבים עליו כרת, וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר? עונה הגמרא, שיש לשנות בברייתא וכבר נתן את הלבונה בשתיקה מתחילה. ואומרת הגמרא שיש שתי תשובות בדבר: הברייטא מדברת בשני כהנים האחת שדברים אלו נאמרו ברישא ונתן את

הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה. ועוד קשה ששנינו בברייתא במפורש שנתן אחר כך את הלבונה בשתיקה? מתרצת הגמרא, שרב חנינא פירש את הברייתא בשתי דיעות. כהן אחד הקטיר את הקומץ במחשבת פיגול, ואחר כך כהן אחר הקטיר את הלבונה בשתיקה. וחכמים חולקים מפני שאי אפשר לומר שעשה על דעת ראשונה.

הגמרא מקשה על דברי רב ממה ששנינו בדמים הנ' על מ' הפנימי פיגל בין בראשונה בין בשניה בין בשלישית מח' בברייתא, במה דברים אמורים, שאם נתן במחשבת פיגול מתנה אחת של הדם פיגל, בדמים הניתנים על מזבח החיצון. אבל בדמים הניתנים על המזבח הפנימי, מ"ג של יום הכיפורים²⁰⁷, ואחת עשרה הזאות של פר כהן משיח²⁰⁸, ואחת עשרה של פר העלם דבר של ציבור. אם פיגל בין בראשונה, בין הבדים, בין בשניה, על הפרוכת, ובין בשלישית, על מזבח הזהב.²⁰⁹ רבי מאיר אומר פיגול וחייבים עליו כרת. וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר. וחכמים חולקים אפילו כשפיגל בראשונה, ולא אומרים שהוא עושה את השניה והשלישית על דעת ראשונה?

א"א להע' בב' דעות למ"ד בפר ולא בדמו של פר
כשהכהן הגדול מת או אירע לו קרי לאחר ההזאות בין הבדים וכהן גדול אחר שמש אחר תחתיו והזה בהיכל. מפני שאפשר לומר כך רק לפי מי שאמר במסכת יומא שמפרשים את הכתוב "בְּזֹאת יָבֹא אֶהְרֶן אֶל הַקֹּדֶשׁ בְּפָר בֶּן בָּקָר לַחֲטָאת" בפר ואפילו בדמו של פר. שאם הכהן הגדול הראשון שחט את הפר ואירע בו פסול הכהן השני יבוא את הקדש בדמו ואינו צריך להביא ולשחוט פר אחר. אבל לפי מי שאומר שהכתוב אומר "בְּפָר בֶּן בָּקָר לַחֲטָאת" בפר ולא בדמו של פר, שהכהן השני צריך להביא ולשחוט פר אחר אי אפשר

207 ח' הזאות דפר בין הבדים אחת למעלה ושבע למטה וח' דשעיר הרי ט"ז וכנגדו בהיכל כדאמר' במס' יומא (דף נג:). הרי ל"ב וד' קרנות המזבח הפנימי הרי ל"ו וז' על טהרו של אותו מזבח כשהדם הפר והשעיר מעורבין ביחד הרי מ"ג. רש"י.

208 ז' הזאות על הפרוכת וד' מתנות דמזבח כדכתיב בויקרא וכן פר העלם דבר.

209 ובחצי הזאות בפנים ר"מ מודה שאינו פיגול כמו שאם פיגל בחצי קומץ אינו פיגול, כמו שא' בזבחים (דף ל.). הרי קמיצה דכי לחצות דמי ופליגי שצריכים לפגל בקומץ שלם. וצ"ע במה שא' לקמן בהקטיר שומשום לאכול שומשום עד שכלה הקומץ. תוס'.

להעמיד את הברייטא בשני כהנים²¹⁰?

וא"א לומר שפיגל בראשונה ובשניה אמר רבא, שאפשר לומר שמדובר כשפיגל בראשונה ושתק בשניה ופיגל בשלישית.

ולא אומרים כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה, מפני שהוא היה צריך לשתוק ולא לחזור ולחשוב מחשבת פיגול. ורב אשי הקשה על דברי רבא, האם נאמר בברייטא שהוא שתק בשניה? אלא אמר רב אשי שאפשר לומר שמדובר כשפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית²¹¹. ומקשה הגמרא, הרי הברייטא אומרת פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית, ומשמע באחת ולא בשתיים? ונשאלה הגמרא בקושיה.

הגמרא שואלת על מה ששנינו בברייטא שרבי מאיר כהרצאת כשר כך בדמים הניתנים על המזבח הפנימי שאם פיגל בין בראשונה בין בשניה ובין בשלישית שהוא פיגול וחייבים עליו כרת. הרי בפיגול כתוב "וְאִם הָאָכַל יֹאכַל בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי פְּגוּל הוּא לֹא יִרְצֶה" "וְאִכְלֵיו עֲוֹנוֹ יִשָּׂא" "וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ". ובקרבן כשר כתוב "וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהַלֵּאָה יִרְצֶה". כהרצאת כשר כך הרצאת פסול, ומכאן שלא חייבים כרת משום פיגול עד שיקרבו כל המתירים. והרי כיון שחשב מחשבת פיגול בפנים, בקדש הקדשים פסל את הקרבן. וכשהוא מזה מהדם בהיכל הוא כמזה מים, מפני שהוא מזה דם של קרבן

פסול²¹² 213?

210 היו יכולים לתרץ שמדובר כשא' במפורש שאינו עושה על דעת ראשונה. תוס'.

211 יש שגורסים כשפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית ושתק ברביעית. בפ' ב"ש (זבחים דף מב. ושם) פירש רש"י כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית וברביעית לא פיגל. וקשה ההיכן הוזכרה רביעית?! וכאן פירש רש"י שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית. ושם לעיל הקשו מידי שתק כתיב משום שבשתק באמצע היה צריך לפרש ששתק כיון שהראשונה והשלישית במחשבה והשניה בשתיקה. ולפי פירוש זה כל ההזאות של מזבח הזהב שבע שעל טיהרו וד' שעל הקרנות נחשבות בכפרה אחת. וכן משמע בפרק הוציאו לו. וקשה ממה שאו' לקמן משכחת לה בד' פרים וד' שעירים. אחד הזאות בין הבדים, ואחד הזאות שעל הפרוכת, ואחד הזאות של הקרנות, ואחד שעל טיהרו. ושם סובר ששיריים שמעכבים הוא אחד בשביל שיריים. ולפי זה נוכל לגרוס כאן שפיגל בראשונה ובשניה ושלישית וכן כתוב בספר רבינו גרשם, ובפרק בית שמאי (זבחים דף מב.). ונחשב חצי מתיר משום השיריים שמעכבים. ויש לומר שאע"ג ששיריים מעכבים התנא לא מונה אלא הזאות. תוס'.

212 אין להקשות שגם בקומץ ושוחט נאמר שאינו מפגל מפני שהקרבת נפסל והוא זורק מים בעלמא. מפני שאותה עבודה שפיגל בה נעשתה כולה בקדושה אבל כאן כל ההזאות הם עבודה אחת. רש"י.

213 רש"י הק' שנאמר גם בקומץ ושוחט שאינו מפגל ובזבחים בתירץ בפ' בית שמאי (דף מב. ושם) תירץ ששם היא גזירת הכתוב. וכאן תירץ ששם אותה עבודה שפיגל בה נעשית כולה בקדושה, אבל הזאות כולם עבודה אחת. וקשה שאם כן מדוע פיגל בקומץ ולא בלבונה לר"מ הוא פיגול בחצי מתיר? הרי עבודה אחת לא נעשית בקדושה וכשמקטיר את הלבונה מקטירים עפרא בעלמא. ואם תאמר משום שהם ב' מינים קשה משני בזיכים. אם לא נחלק שכיון דבעו שני כלים הם כשני מינים. ור"ת מפרש שבמקום אחד פשוט לו שלא אומר' מיא בעלמא הוא דקא מדי. ש תחילת עבודה כגמר עבודה, ויש גזירת הכתוב. אבל הכ' לא מדבר בשני מקומות ומיא בעלמא קא מדי. תוס'.

רבה אמר בד' פרים ובד' שעירים
רבא א' לפיגול מרצה

אמר רבה, אפשר להעמיד את הברייטא
שאומרת שמפגלים בכל ההזאות בארבעה

פרים וארבעה שעירים. כשהביא פר או שעיר וזרק את הדם בפנים,
וחישב עליו מחשבת פיגול, והדם נשפך לאחר ההזאות בקדש הקדשים.
והביא פר או שעיר להזאות שעל הפרוכת וחישב עליו, והדם נשפך.
והביא פר או שעיר להזאות על הקרנות, וחישב עליו. והדם נשפך,
והביא פר או שעיר רביעי להזאות על טהרו של המזבח וחישב עליו.
ובכל אחד קרבו המתירים, שהרי הוא מתחיל במקום שפוסק. רבא אמר,
שאפשר לפרש את הברייטא אפילו בפר אחד ושעיר אחד. ההזאות
מרצות לפיגול, כיון שהדם לא נפסל אלא משום פסול פיגול הוא נחשב
כשר כדי שהקרבת לא יצא מידי פיגול.

אם מערבים לקרנות יש ביו"כ מ"ג הזאות
אם לא מ"ז אם שיריים מעכבים מ"ח

הגמרא שואלת על מה ששנינו בברייטא
שביום הכיפורים יש ארבעים ושלוש

הזאות. הרי שנינו בברייטא שיש ביום הכיפורים ארבעים ושבעה
הזאות? עונה הגמרא, שהברייטא שאומרת שיש מ"ג הזאות היא כמי
שאומר שמערבים לקרנות, מערבים את דם הפר והשעיר לפני מתן
ארבע המתנות על קרנות המזבח הפנימי. והברייטא שאומרת שיש מ"ז
הזאות, היא כמי שאומר שאין מערבים לקרנות, אלא נותן על הקרנות
ארבע מתנות מדם הפר וארבע מתנות מדם השעיר. שואלת הגמרא ממה
ששנינו בברייטא שביום הכיפורים יש ארבעים ושמונה מתנות? עונה
הגמרא, שהברייטא הזאת היא כמי שאומר ששפיכת השיריים ליסוד
מעכבת, ושפיכת השיריים היא המתנה הארבעים ושמונה. והברייטא
שאומרת שיש מ"ז מתנות היא כמי שאומר ששיריים של חטאות
הפנימיות אינם מעכבים.

ר"א הולכת קומץ היא עבודה
שלמה ר"ל א' הולכת קומץ כהקטרה

הגמרא מביאה ספק במי שפיגל בהולכת
הקומץ. האם היא חצי עבודה, מפני שיש את

הולכת הלבונה, ורבי מאיר וחכמים חולקים אם הוא מפגל או לא. רבי
יוחנן אמר שהולכת הקומץ היא עבודה שלמה כקמיצה שהיא עבודה
שלימה. וריש לקיש אמר שהולכת הקומץ היא כהקטרה ורבי מאיר

וחכמים חולקים אם הוא מפגל או לא. ושואלת הגמרא על רבי יוחנן הרי יש הולכה של לבונה? אמר רבא, שרבי יוחנן סבר שכל עבודה שאינה מתירה, כהולכה שאינה מעכבת, שהרי אפשר להושיט בלא הילוך או לשחוט בצדו של המזבח, היא עבודה חשובה לפגל עליה בפני עצמה²¹⁴.

כבשים מקד' את הלחם והבא לקדש
כבא להתיר

היא עבודה שאינה מתירה, שהרי זריקת הדם היא שמתירה את האמורים והבשר. ורבי מאיר וחכמים חולקים בה. כמו ששנינו במשנה שחט אחד מן הכבשים לאכול שתי חלות למחר, הקטיר אחד מן הבזיכין לאכול שני סדרים למחר ר"מ אומר פגול וחייבין עליו כרת, וחכ"א אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר? אמר לו רבא, האם הלחם מתקדש בתנור? הרי שחיטת כבשים מקדשת את הלחם, והבא לקדש הוא כבא להתיר, ואינו פיגול עד שיפגל בכל המתיר.

הקשה רב שימי בר אשי ממה ששנינו, סכין מקדשת את הדם

אחרים אומרים, שחט סימן אחד של הפסח לשם מולים וסימן שני לשם ערלים, הפסח כשר. ואם הקדים ערלים למולים, פסול. ומפרשת הגמרא, שרבי מאיר וחכמים חולקים בחצי מתיר, מפני שסימן אחד הוא חצי מתיר. והרי בשחיטת הפסח אין לחם והשחיטה אינה מתירה ואינה מקדשת? אמר לו רבא, האם דם הקרבנות הוא קדוש בצואר הבהמה? הרי הסכין מקדשת אותו ודבר הבא לקדש הוא כדבר הבא להתיר.

בד"א בקמיצה מתן כלי ובהילוך
וכו' ונשארה תיובתא

הגמרא שואלת על ריש לקיש שאמר שהולכת הקומץ היא כהקטרה, ורבי מאיר וחכמים חולקים אם הוא מפגל או לא. ממה ששנינו לעיל בברייתא, במה דברים אמורים? בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך. וחכמים אינם חולקים שמפגלים בהולכת הקטורת? עונה הגמרא, שהברייתא לא מדברת בהילוך של הקומץ להקטרה, אלא בהילוך של מתן כלי. כשמוליך את הקומץ לתת אותו בכלי, שהיא עבודה שלימה שהרי אין עבודתה של מתן לבונה בכלי. שואלת הגמרא מהלשון ובמתן כלי ובהילוך? אומרת

²¹⁴ שא"א לומר עד שיפגל בכל המתיר שהרי אינו מתיר ואין כח לעבודה אחרת לעכב. רש"י.

הגמרא, שיש לשנות בברייתא בהילוך ובמתן כלי. שואלת הגמרא ממה ששנינו בסיפא בא לו להקטרה, ולא בא לו להולכה? אומרת הגמרא, שקוראים להולכה למתן כלי הקטרה, מפני שההולכה היא לצורך ההקטרה. ושואלת הגמרא ממה ששנינו נתן את הקומץ בשתיקה, הרי צריכים לומר הולך את הקומץ בשתיקה? ונשארה הגמרא בקושיה על ריש לקיש.

ר"ח ר"ה ור"ש נח' בהקטיר שומשום
מביאה הגמרא שרב חסדא ורב המנונא ורב
ששת נחלקו במי שהקטיר שיעור שומשום
לאכול שומשום למחר עד שכלה להקטיר את הקומץ, וכן חישב בהקטרת
הלבונה. אחד אמר שהוא פיגול, והאחד אמר שהוא פסול, והאחד אמר
שהוא כשר. והגמרא רצתה לומר שכל שומשום ושומשום נחשב כחצי
מתיר. מי שאמר שהוא פיגול, סובר כרבי מאיר שאמר שמפגלים בחצי
מתיר. מי שאמר פסול, סובר כחכמים שאמרו שאין בו כרת אבל הוא
פסול. ומי שאמר שכשר סובר כרבי שחצי שיעור לא מצטרף²¹⁵.

מ"ד פיגול כד"ה מ"ד פסול
דוחה הגמרא, אפשר לומר שרבי מאיר אמר
שמפגלים בחצי מתיר כשחישב בשיעורו, חשב
מחשבת פיגול בהקטרה שיש בה שיעור הקטרה, אבל לא כשחישב בכל
מחשבה בהקטרת שומשום. וחכמים אמרו שפסול ואינן פיגול רק כשלא
חישב בכל המתיר, אלא רק בקומץ או בלבונה. אבל כאן שכלה את
הקטרת הקומץ והלבונה במחשבת פיגול הוא מפגל את המנחה וחייב
כרת. ורבי אמר שהחצאים אינם מצטרפים, מפני שלא השלים בעבודת
הכבש את המחשבה לשיעור אכילה באותה חלה בכזית. אבל כאן
שהשלים בסוף בהקטרת הקומץ והלבונה את ההקטרה מאותה עבודה
פסל את המנחה! אלא שיכולים לסבור ככל אחד מהתנאים, ונחלקו
בדבר אחר. מי שאמר פיגול, סובר שדרך אכילה בכך ודרך הקטרה
בכך. מי שאמר פסול, סובר שדרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך,
והיא כמנחה שלא הוקטרה והשיריים לא הותרו. ומי שאמר כשר, סובר
שדרך הקטרה בכך ואין דרך אכילה בכך, ולא פסל במחשבתו.

215 (לעיל יד א) לגבי שוחט אחד מכבשי עצרת לאכול חצי זית מחלה אחת חוץ לזמנו וכן השני. רש"י.

